

fat. 2/2-67

K ö y l i ö n Ehtamon kylässä sijaitsevan Yttilän Otan kalmiston tarkastus 23. 2. 1967.

Aikaisemmat tutkimukset: Unto Salo

Köyliön inventointikert. 1953 s. 21-23.

Kertomukseen kuuluu kaksi karttaliitettä sekä yksi valokuvaalite, jonka filmit on numeroitu: 32449-32450.

Helmikuussa 1967 lähetettiin Muinaistieteelliseen toimikuntaan emäntä Helka Vännilän allekirjoittama rakennuslupa-anomus, joka käsitteli rantasaunan rakentamista Köyliön Yttilän Otan kalmiston läheisyyteen. Kävin tutustumassa tähän rakennussuunnitelmaan maastossa edellä mainittuna päivänä.

Kuten Köyliön inventointikertomuksesta selviää, Yttilän Otta on Köyliönjärveen pistävä kapea niemi, jonka tasainen keskiosa kohoaa jyrkkärinteisenä alavia rantoja ylempänä. Kalmisto sijaitsee ylätasanteella, joka on osaksi viljelemätöntä katajia kasvavaa nurmimaata, osaksi peltoa. Kalmistomaisema on lajissaan maassamme kauneimpia, ja on sitäkin valitettavampaa, että sinne on päässyt rakennustoiminta pikkuhiljaa pureutumaan. Ensimmäisenä rakennettiin vesijättömaalle, niemen kärkeen kunnan rantasauna. Sen rakentamisesta ei neuvoteltu laisinkaan Muinaistieteellisen toimikunnan kanssa. Keväällä 1965 aloitettiin saunan laajennus, jolloin siihen kysyttiin lupaa Muinaistieteelliseltä toimikunnalta. Syksyllä 1966 tiedusteltiin Muinaistie-

teellisen toimikunnan Esihistoriallisen osaston kantaa vedenottolaitos-suunnitelmaan nähden, jonka mukaan kunta haluaisi rakentaa vesilaitoksen saunan viereen. Tämä edellyttää 6x 5 m laajan ja n. 3 m korkean rakennuksen rakentamista vesijättömaalle. Koska rakennus ei tulisi sijaitsemaan varsinaisella kalmistoalueella ja koska paikka oli todettu melkein ainoaksi mahdolliseksi vedenottoalueeksi Köyliössä, suunnitelmaa ei asetettu vastustamaan. Ohessa on suunnitelma kartta uudesta vedenottolaitoksesta. Näiden kahden, jo rakennetun ja suunnitteilla olevan rakennuksen lisäksi, Yttilän Ottaan olisi nyt tulossa kolmas rakennus, Vännilän rantasauna, joka rakennettaisiin n. 40 m kunnan huvilasta koilliseen, vesijättömaalle.

Tutustuin Köyliössä uuteen rakennussuunnitelmaan sekä pohjoisesta, Ehtamoon johtavalta sillalta käsin sekä kalmistoalueella, jolloin oppaanani oli maanviljelijä Vännilä. Sillalta kalmiston suuntaan avautuvasta maisemasta on todettava, että Vännilän saunarakennus tulee kylläkin sinne näkymään, mutta tuskin yhtä selvästi kuin jo rakennettu kunnan saunarakennus. Rantasauna tulee olemaan vesijättömaalla, siis varsinaista kalmistoa huomattavasti alempana, joten muinaisjäännösmäisemä ei jää rakennuksen varjoon. Huomattavasti enemmän vahinkoa kuin näistä saunoista on niemenkärkeen rakennetusta hyppytornista, joka dominoi koko maisemaa.

Kalmistoalueella käydessäni totesin, että suunnitteilla oleva rakennus on huomattavasti etäämpänä kalmistosta kuin

kunnan sauna. Mitään kiinteää muinaisjäännöstä se ei va-
hingoita, joskin maisemallisesti se tulee entistä enemmän
tilannetta pahentamaan. Mikäli emäntä Vännilän rakennus-
lupa-anomukseen suostutaan, olisi tähdennettävä, että raken-
nuskorkeus olisi sama kuin kunnan saunassa, ja että se maa-
lataan samanväriseksi. Lisäksi tämän pitäisi olla ehdotto-
masti viimeinen Yttilän Ottaan kohoava rakennus. Mikäli
maisemasta halutaan jotain pelastaa, tiheämpään rakentami-
seen ei ole enää varaa.

Helsingissä 1. 3. 1967

Anna-Liisa Hirviluoto
Anna-Liisa Hirviluoto
ylimääräinen amanuenssi

Katta Härölä

Maaseutu kuva kalmiston pohjois-
laidalta. Taustalla Köyliön saari.
Luvan vasemmassa laidassa on
kunnan saunarakennus, Vämmilän
sauna rakennettu sen siltä oikalle.

Salmistoharjun ylätasannella,
jossa on hautausmaita.
Valok. A.-L. Hivikisto 1965.

